

ANN-CATRIN MATTSSON

DOTTER
AV
JORD

B A D B
P U B L I S H I N G

© Ann-Catrin Mattsson 2020

Badb Publishing, Uddevalla

Omslag: Sandra James

Sättning: Anders Nyman, Whip Media

Tryck: Booksfactory, Polen, 2021

ISBN: 978-91-986422-0-9

LEGEN DEN

Det finns fortfarande de som är övertygade om att hon var en häxa. Andra i tron att hon var en ängel, nedsänd från himlen av Gud själv. I vissa berättelser är hon en förrädare. Men jag som kände henne vet att Ailea inte var något av detta.

Jag hade hört legenderna, tagit del av profetiorna, långt innan jag för första gången betraktade den långa, ljushåriga flickan som anlände till Sällskapet. Sedan den dagen var vi oskiljaktiga. Systrar och bästa vänner. Trots att Ailea skulle komma att betraktas som nästintill en kunglighet, så högt över oss andra att det betydde döden att röra vid henne. Med träning lärde även jag mig att tala med den andra världen, även om jag aldrig kom att bli lika skicklig som hon. För Ailea var en del av den, så sammansmält med skog och jord att deras puls var en och densamma.

Än idag frågar folk om jag kände henne personligen. Jag kände dem alla, svarar jag. Och jag kände även honom, mannen Ailea älskade. Denna man med åska och eld i sina ådror och ett temperament lika otämjt och vilt, som havet eller himlen själv. Roderic hade en förmåga att sätta eld på världen omkring sig utan att låta en endaste flamma röra vid henne.

Han rörde upp allt, men det var sådan han var. Sådana de var. Gudar som skapade kaos omkring sig. Tillsammans var de en naturkraft. En sommarstorm, en tornado av problem. Den allra vackraste av katastrofer. Kanske låter det otroligt, som en saga, men det är så jag och många andra minns dem.

Nu är de sedan länge begravda och deras aska har förenats i jorden. Jag kommer inte berätta historien som den var, utan som jag minns den och har fått berättat för mig, dessa mysterier som inte bör berättas för någon oinvid.

För att en stjärna ska födas måste en sak hända. Kollaps. Allt skall raseras. Så även berättelsen om dem. För det vackraste kan endast födas ur smärta. Många århundraden kommer passera innan folket får ta del av berättelsen om henne. Ailea en dotter av jord.

DEL I

AILEA

IRLAND, APRIL 1649

”Alla var döda.”

Orden som lämnar läpparna är inte mer än en viskning i natten. Spåren av nattens drömmar klingar som tysta ekon i rummet. Små, vassa skärvor av blodiga kroppar, gråtande spädbarn och kvinnor med sönderfläkt klänningar skär i henne varje gång hon blundar.

”Det fanns människor i kyrkan”, fortsätter hon, ”men de röda männen dödade dem, till och med kvinnorna och barnen.”

Trots värmen från de tjocka fårskinnsplätsarna far en skälvning genom kroppen. För en halv sekund stannar mors smekningar upp. ”Hade männen på sig röda kläder menar du?”

Ailea nickar. ”De bar röda rockar. Jag tror soldaterna var engelsmän mor.”

”Vad får dig att tro det?”

Hon försöker komma ihåg, för henne hade det varit tydligt, även om hon inte kan formulera varför. Som ett oväder man känner i kroppen men inte kan se.

”De kändes som engelsmän. De ... de tyckte inte om oss.”

”Oss?”

Hon möter mors frågande blick. ”Oss katoliker. Männen dödade dem.”

Ailea trycker sig närmare mors famn, söker tröst och trygghet från hennes värme. Lågan från vaxljuset speglar sig i moderns lockar, förstärker de röda tonerna vilket får håret att se rödare ut än det är. Genom hårstråna skymtar hon sin bänk där gårdagens kläder ligger hopvikta.

De sitter tysta en lång stund, tills mor lossar på sitt grepp och lutar henne en armlängds avstånd ifrån sig.

”Du har inte besökt gammelmor Brigid?” Fräknarna i mors ansikte flyttar på sig när pannan rynkas i djupa veck. ”Jag vet att hon brukar berätta alla möjliga hemska historier för er barn, den ena värre än den andra. Det är inte länge sedan du kom hemspringande storgråtande, för att hon berättat en historia om hur

det bodde en trollpacka i skogen som skar halsen av småflickor för att göra vin av deras blod.”

Hon kommer allt för väl ihåg den historien och hur rädd hon varit. Gumman hade även varit noga med att påpeka att den onda trollpackan framför allt tycker om ljushåriga flickor, som Ailea själv, då deras blod helt enkelt smakar bättre.

”Du vågade inte sova själv på flera veckor.”

”Men jag lovar, jag har inte varit hemma hos henne!”

”Jag blir inte arg Ailea, du behöver inte vara rädd. Varken jag eller far kommer att bli förargade på dig.”

”Men det har jag inte! Jag har inte gått tillbaka dit efter far grälade med henne.”

Usch vad arg han varit. Far hade gett gammelmor Brigid en sådan präktig utskällning att hans vanligtvis milda ansikte, blossat högrött när han återvände.

”Säger du att du inte har varit där så tror jag dig.” Mor kysser hennes panna. ”Du hade bara en hemsk mardröm, mitt barn.”

”Tror du verkligen det?”

Ailea söker efter hennes blick, vill hitta något i de blå ögonen som bekräftar orden hon sagt, men mor tittar bort.

En ny ljuslåga bryter mörkret när fars gestalt träder fram genom dörröppningen. Han säger ingenting, när han med rynkad panna betraktar sin hustru och dotter i sängen. Men mor ser frågan han inte ställer.

”Hon hade ännu en dröm.”

Far andas ut i en tung suck. Han drar handen över den orakade hakan. ”Det här börjar bli ohållbart.”

Ailea har endast sovit två nätter själv sedan hon fick det egna rummet. Far hade tyckt det var onödigt att göra om det avgränsade rummet till hennes sovrum. Men hon hade tjatat och tjatat, sagt åt honom att hon var en stor flicka, snart sju år och stora flickor sover i sina egna sängar, det har Moira sagt. Och hon kan vara övertygande om hon vill.

Men nattens drömmar har jagat iväg all stolthet och djärvhet. Hon är rädd, livrädd för att somna om och att drömmarna ska komma tillbaka. Skulle far tvinga henne att sova själv här inne? Rädslan vill inte släppa taget. Likt en fågel har den byggt ett näste i hennes hals, hur hon än sväljer och sväljer vägrar den flytta därifrån.

Far går fram och ställer sig intill dem vid sängkanten. Han stryker mor lätt över håret och lirkar Ailea ur hennes grepp, bort från mors värme. Halsen dras

ihop, synen förvandlas till en stigande vall av tårar. En fördämning som hotar brista och svämma över. Men istället för att bädda ner henne i sin egen säng, lutar far hennes huvud mot sitt bröst och bär henne mot föräldrarnas sovrum.

”Se så, kom här flickan min, du får sova bredvid mig och mor i natt.”

Han lyfter filtarna så hon kan krypa ner i deras säng. Linnekläderna bär fortfarande spår från deras varma kroppar. Hennes nakna fötter stryker längs mjuka fårplädar. Hon borrar in näsan i kudden, andas in doften av tobak och cederträ. En doft av far. Han sätter sig bredvid, stryker henne med fjäderlätta rörelser över pannan och nedför näsan, på samma sätt han alltid gjort.

”Försök somna om, ma fille bien-aimée, jag är vaken tills du fallit i sömn.”

Han säger orden mjukt och med den där franska brytningen hon älskar. Värmen sprider sig genom kroppen, tränger bort all fruktan och spår av nattens drömmar. Sakta krymper mardrömmen ihop till en skugga i mörkret.

RODERIC

ITALIEN, APRIL 1649

”Roderic!”

Barnflickans gälla röst ekar över gårdsplanen. Hon står på alla fyra, med händerna mot den grusiga marken, blicken söker längs hålrummet under redskapsboden.

Han lutar ryggen mot stammen, medveten om att hon inte kan se honom därifrån. En doft av tjära hänger i luften. Han blundar, drar ett djupt andetag. Inte ett bekymmer i världen kan nå honom här, högt uppe i trädkronan. Långt ifrån alla hundratals tråkiga småuppgifter.

Roderic hade varit halvvägs upp i trädet när skriken vällde ur köket och barnflickan förstätt vad som hänt. Ett tillfälle som kommit när Maria åkt in till marknaden och barnflickan fastnat i ett samtal med granndrängen. Hon har inte arbetat mer än några veckor hos dem och en av hennes arbetsuppgifter, de få stunder han inte undervisas av sin engelska informator, är att hålla ögonen på honom. En uppgift hon misslyckas med ofta. Barnflickan reser sig. Det enkla förklädet har prickar av blodstänk efter fågeln hon och en annan piga plockat tidigare på morgonen.

”Roderic! Det är inte lustigt!” Armarna fälls ut i en uppgiven gest. ”Se till att genast komma fram!”

Det ilskna tonläget övergår i desperation. Samvetet snor sig som en lömsk orm i magen. Kanske gör han det onödigt svårt för den nya barnflickan. Ett vagt dammoln reser sig i väst, Roderic lutar sig fram för att se bättre. Kusken är fortfarande för långt borta för att han ska vara säker. Efter ytterligare några minuter kan han se hästen tydligt. Detta är inte bra. Han hade varit säker på att hon skulle vara borta hela förmiddagen. En knapp minut senare går det inte missa Marias gestalt där hon likt en befälhavare till fält, banar sin väg fram.

”Pojken gör mig galen.” Barnflickan torkar bort några tårar med hjälp av det smutsiga förklädet. ”Det går inte att kontrollera honom!”

Nu överdrev hon väl ändå.

”Har du inte kommit ner innan jag räknat till tio, ska jag banne mig hämta riset och ge dig en omgång du sent kommer att glömma!”

Marias röst mullrar lika varnande som ett kommande oväder. Han funderar snabbt över sina alternativ, men de slutar alla i att han antingen får stryk eller ännu värre blir skickad till rummet utan någon mat. Han har sett den feta fågeln pigorna plockat, en kvällsmåltid han helst inte missar. Då tar han hellre riset.

Med en demonstrativ suck sätter han händerna runt stammen och klättrar ner tills det är tillräckligt högt så han kan hoppa sista biten. Barnflickan söker efter den äldre kvinnans blick, som om hon inte vet vad som väntas av henne. Blicken som möter hans är däremot långt ifrån osäker. Maria står bredbent med händerna på höfterna och mord i synen där hon granskar honom utan att blinka. Den gamla amman kan se skräckinjagande ut när hon vill. Hon har funnits i familjen längre än han kan minnas och många gånger varit handen som uppfostrat honom. Roderic torkar händerna mot byxbenen.

”Jag trodde inte du skulle vara tillbaka på flera timmar.”

Maria svarar genom att ta ett rejält tag i hans öra, varpå hon med bestämda steg släpar honom in i bostaden, med den yngre barnflickan snubblandes i hämlarna. Ammans oändliga degknådningar har gett henne armar som självaste Herkules och farligt hårda nypor. Helvete i satan vad ont det gör! Maria drar så hårt att han är övertygad om att hon snart har ett avslitet öra i handen.

”Släpp mig!”

”Jag har allt hört vad du har gjort! Köket är i kaos!” Maria tar ett hårdare grepp runt örat. ”Släpp ut paddor, ödlor och Gud vet vad mer du samlat på dig! Finner du det lustigt? Nå!”

Men det hade varit komiskt. Maria hade inte ens varit där och kan omöjligt ha en åsikt. Bilden av pigorna som skrikandes och knuffandes kravlar upp på arbetsbordet. Deg och skålar som far över rummet, när de med högt uppdragna kjolar försöker mota bort småkryp med kavlarna. Trots sitt snart avslitna öra, kan Roderic inte låta bli att le.

”Må gud ha nåd med din förtappade själ, pojk!”

Maria släpper greppet om örat och tar istället ett hårt tag om hans överarm. Hon knuffar honom över tröskeln, igenom korridoren tills de kommer fram till salen i lantgodsets mitt. Han stöter in i skänken och river närapå ner en av de dyrbara vaser James köpt under deras senaste resa till Venedig. Priset hade varit

löjligt, men Roderic vet, att inget pris är för högt när adeln vill skylta med sin förmögenhet.

Hans mor sitter rak i ryggen och med korslagda ben i en av rummets tygklädda soffor. Stygn efter stygn broderas på det ljusa linnetyget i knät. Urnan på bordet bakom plockar effektivt upp den gröna färgen i hennes klänning. Han kan svära på att hon satt sig där avsiktligt, av just den anledningen. Mörka lockar har frigjorts ur håruppsättningen och studsar mjukt mot axlarna varje gång hon lyfter armen för ett nytt stygn. Det tar en stund innan Roderic noterar sin lillebror på mattan, bläddrandes i en bok, helt uppslukad i sin egen värld, utan antydning till att vare sig sett eller hört dem.

”Vad gäller det?”

Modern tittar inte upp utan fortsätter sy stygn efter stygn i tyget. Barnflickan niger djupt, biter sig i underläppen, blicken flackar mellan soffan och Maria intill henne.

”Fö... förlåt baronessa, vi vill inte besvära er, men det gäller er son.”

Räta på ryggen och sluta med det där nervösa pillandet, vill han säga åt barnflickan, hans mor avskyr alla tendenser till svaghet. Nålen stannar upp.

”Verkade det som om jag tilltalade dig?”

Rösten forsar lika kall som bäckarna på vintern. Barnflickan rycker till som om modern slagit henne. Munnen gapar, som en fisks på torra land, i ett försök att finna de rätta orden. Modern avbryter innan hon hinner svara.

”Du kan gå! Gör någon nytta för Guds skull.” Barnflickan niger ännu en gång. Med nedböjt huvud och krum rygg, lämnar hon rummet.

Han hatar, verkligen hatar det bekymmerslösa sätt hon använder sin makt för att trycka ner andra. Maria, van att kunna hantera hans mor, står oberörd kvar.

”Nå säg mig, vad har min son gjort sig skyldig till den här gången?”

”Roderic fann det tydligen lustigt att släppa ut en hink med småkryp i köket när pigorna förberedde degen på morgonen.”

”Jaså det gjorde han?” De myntagröna stygnen börjar anta form av verklig-hetstrogna blombud. ”Du kan överlåta det till mig.” Ögonen tittar upp. ”Om det var allt Maria, så kan du gå.” Roderic följer den gamla amman med blicken när hon går ut genom dörren.

”Kom hit.”

Han möter hennes befallande blick med en lika orubblig trotsighet. Hans mor, Ileana Castro de Guevara, betraktas som en av Spaniens vackraste kvinnor,

trots att hon är över trettio och inte kan anses ung längre. Hon har en förmåga att linda män kring sitt finger, för att sedan använda dem till sin egen fördel.

”Är du inte för gammal för att hålla på med sådana barnfasoner?”

Hennes ogillande ton, har som vanligt, förmågan att väcka irritationen inom honom. Hon lägger huvudet på sned.

”Ibland undrar jag om du fortfarande är ett litet småbarn, som inte vet bättre.”

”Jag är inget småbarn!”

”Sluta då bete dig som ett!”

Elden rusar genom ådrorna och han är nära att återigen snäsa åt henne. Men han fattar sig, sväljer de opassande ord han har på tungan. Med hopbitna käkar går han istället fram till sin lillebror på golvet. Ena handen agerar stöd under hakan. Pannan ligger i rynkor när han låter pekfingret följa längs texten i boken. Redan som treåring hade Gabriel börjat läsa, nu vid snart sex års ålder läser han lika bra som Roderic själv.

Det skiljer knappt fem år mellan dem. Han har alltid tyckt om sin lillebror. Om han ska vara ärlig tycker han även om sin syster, för det mesta. Men det är något speciellt med Gabriel. Han kan inte minnas ha sett sin lillebror arg eller verkligen upprörd över något. Gabriel är aldrig till besvär utan kan tålmodigt sitta i timmar och leka själv ifall han hittar något som intresserar honom. Alla säger att Roderic har ett humör från helvetet, medan broderns temperament är lika mildt som en sommarvind. Kanske är det så. Gabriel är ju namnet på en av Guds egna änglar.

”Gjorde du det verkligen?”

Gabriel tittar upp med stora ögon och ett vagt leende i mungipan. Roderic avfärdar frågan med en axelryckning, men kan inte låta bli att flina tillbaka. Han är övertygad om att Gabriel sett hinkarna med paddor och kryp som han gömt i deras garderob, men han vet att lillebrodern aldrig skulle skvallra på honom. Modern lägger broderiet åt sidan.

”Roderic kom hit. Jag behöver tala allvar med dig.”

Då var det dags. Bara han inte skickas till rummet utan kvällsmat.

”Gäller det straffet? För ...”

”Det är inte det jag vill tala med dig om”, hon drar ett djupt andetag och fortsätter: ”Det är dags att vi tar tag i din framtid. Jag har sänt bud. Du kommer resa till Bologna och påbörja din militärutbildning. Det börjar bli olidligt att ha dig dragandes här hemma.”

Bologna. En av Europas främsta krigsskolor ligger där. Han vet att morbrodern skickades dit som elvaåring. Alla som vill lära sig hantera en värja har önskan om att få tränas av en av mästarna på skolan. Men få har kontakter eller tillräckligt med pengar för det. Moderns klänning har blivit skrynklig trots allt stillasittande, han kan se irritationen i ansiktet när hon drar handen över tyget i ett försök att släta ut den.

”Du behöver förberedas.” Hon betraktar honom under svarta ögonfransar. ”Det är dags att du slutar leka och tar tag i det öde som givits dig. Din morbror har betalat dyrt för din utbildning.”

Roderic sträcker på ryggen. ”Ja, mor.”

Alla lektioner, oändliga timmar på hästryggen, allt har förberett honom inför denna dag. Han ska få lära sig att kriga, göra det som alla säger han är född till. Han är redo. Roderic ler när han vänder sig om och lämnar rummet.